

Adriana Frączek

Współpraca regionalna pomiędzy Polską a Szwecją

Studia Gdańskie. Wizje i rzeczywistość 11, 117-127

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Adriana Frączek*

Współpraca regionalna pomiędzy Polską a Szwecją

Wstęp

W procesie dziejowym zjawiska centralizacyjne i decentralizacyjne są prawidłowością rozwojową¹. Problematyka regionalna po II wojnie światowej była rozpatrywana z perspektywy rodzących się wówczas organizacji międzynarodowych i powstających struktur współpracy międzypaństwowej. Na postrzeganie rodzących się powiązań pomiędzy państwami wpływał zimnowojenny, dwubiegunowy podział świata. Instytucjonalny podział oraz ówczesne regiony były także wynikiem podziału strefy wpływów wielkich mocarstw².

Regionalizm

Badania poświęcone regionalizmowi i regionalizacji uwzględniane były do niedawna w opisywaniu stosunków międzynarodowych³.

Słowo „region”, wywodzi się z łacińskiego *regio*, które oznacza granicę, okolicę, terytorium, krainę⁴. *Słownik języka polskiego* definiuje region jako *wydzielony, stosunkowo jednorodny obszar odróżniający się od terenów przyległych określonymi*

* Dr Adriana Frączek, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna, Gdańsk
e-mail: dziekan@gwsh.gda.pl

¹ Por. A. Chodubski, *O renesansie lokalizmu*, „Zeszyty Chojnickie” 1997, nr 1, s. 9–18.

² E. Stadtmüller, *Regionalizm i regionalizacja w jako przedmiot badań naukowych w stosunkach międzynarodowych*, [w:] *Regionalizacja w stosunkach międzynarodowych. Aspekty polityczno-gospodarcze*, red. K. Jędrzejczyk-Kuliniak, L. Kwieciński, B. Michalski, E. Stadtmüller, Toruń 2008, s. 21.

³ A. Chodubski, *Regionalizm jako wartość kształtującego się ładu globalnego*, [w:] *Regiony Europy. Uwarunkowania, wyzwania i perspektywy rozwoju*, red. A. Stępień-Kuczyńska, K. Dośpiał-Borysiak, R. Łoś, Toruń 2009, s. 11.

⁴ *Słownik łacińsko-polski*, t. 4, red. K. Kumaniecki, Warszawa 1974, s. 493–494.

cechami naturalnymi lub nabytymi⁵. W ujęciu politologicznym region polityczny jest (...) obszarem jednorodnym pod względem badanych cech politycznych⁶ lub też (...) obszarem, który ma dużą samodzielność (wykonawczą, finansową i decyzyjną) i zarazem jest regionem administracyjnym⁷.

Tworząc swoje struktury, Unia Europejska w latach 60. dawała do zrozumienia, że podstawą powiązań między regionami będzie współpraca gospodarcza i polityczna. Podjęto działania ustalające, jakie czynniki będą określać regionalizm. Znalazły się wśród nich nie tylko geograficzna bliskość, ale także wspomniane już powiązania o charakterze ekonomicznym, politycznym oraz kulturalnym czy ustrojowym. W latach 90. dokonały się istotne zmiany w stosunkach międzynarodowych, co spowodowało przewartościowanie badań nad regionalizmem i regionalizacją. Doszło do rozróżnienia pomiędzy „starym” oraz „nowym” regionalizmem i regionalizacją, rozwijały się teorie regionalizmu oraz badania związków między regionalizacją a bezpieczeństwem międzynarodowym, kulturą i innymi wiodącymi trendami, jak globalizacja, porządek międzynarodowy, multilateralizm czy *governance* w skali globalnej i regionalnej. Badania zaczęły się stawać coraz bardziej multidyscyplinarne, w skład zespołów weszli specjaliści od ekonomii, politologii, stosunków międzynarodowych, socjologii, kulturoznawstwa, choć oczywiście każda z tych dziedzin rozwijała i rozwija również badania niezależnie od siebie, skupiając się na problematyce regionalizmu i regionalizacji poprzez swoje teorie oraz metody i narzędzia badawcze⁸.

Regionalizm definiowany jest jako wszelkiego rodzaju formy współpracy międzynarodowej w postaci różnorodnych powiązań o charakterze politycznym, ekonomicznym i kulturalnym państw położonych blisko pod względem geograficznym⁹. Andrew Hurrell wyróżnia kilka wersji tak rozumianego regionalizmu:

- proces nieformalnych powiązań oraz transakcji, początkowo o charakterze gospodarczym i politycznym, później również społecznym;
- stan, w którym społeczność mieszkańców poczuwa się do wspólnoty i tożsamości regionalnej;
- międzyrządowa współpraca mająca na celu wspólne rozwiązywanie problemów;
- współpraca wynikająca z motywacji ekonomicznej tych państw, których celem jest integracja i liberalizacja w kontaktach handlowych;

⁵ Słownik języka polskiego, t. 3, red. M. Szymczak, Warszawa 1983, s. 34.

⁶ J. Barbar, *Geografia polityczna ogólna*, Warszawa 1987, s.16

⁷ M. Baczarow, A. Suliborski, *Kompendium wiedzy o geografii politycznej i geopolityce. Terminologia*, Warszawa – Łódź 2002, s. 150.

⁸ E. Stadtmüller, op. cit., s. 22.

⁹ Por. A. Chodubski, *Założenia metodologiczne badania zjawisk i procesów globalnych*, [w:] *Politologia w Polsce. Stan badań i perspektywy rozwojowe*, red. T. Łoś-Nowak, Toruń – Wrocław 1998, s. 27–39.

- w pełni spójna i skonsolidowana struktura o charakterze ekonomicznym i jednocześnie politycznym¹⁰.

Elżbieta Stadtmüller zauważa, że pojawiło się także określenie „nowego regionalizmu”, które oznacza zjawiska oraz procesy zachodzące w szczególnie widoczny sposób w latach 90. XX w. Pojęcie „starego” regionalizmu odnosiło się do państw, które były jedynymi aktorami stosunków międzynarodowych. To one decydowały o kształcie danego regionu i jego strukturze. „Nowy” regionalizm jest odpowiedzią na proces globalizacji.

Państwa nadal decydują o kształcie współpracy, jednak – w odróżnieniu od „starego” regionalizmu – jest ona realizowana jest między państwami w celu osiągnięcia wspólnych korzyści, a nie, jak było to wcześniej, w podziale na centrum (jedno dominujące państwo) i peryferie¹¹. *Trudno znaleźć jedną definicję „nowego regionalizmu”, istnieje jednak pewna zgoda co do tego, że w odróżnieniu od starego regionalizmu jest on otwarty i „inkluzywny”, a nie protekcyjny i zamknięty. Jest kreowany przez partnerów spontanicznie, odpowiada i wyrasta z naturalnych potrzeb – ekonomicznych, politycznych, społecznych, bezpieczeństwa, kulturowych – prowadząc nie tylko do gospodarczych (...) wymiarów współpracy¹².*

Polska i Szwecja z racji swojego sąsiedztwa szybko nawiązały współpracę o charakterze gospodarczym, handlowym i politycznym, która z czasem została rozszerzona o inne aspekty i kolejne sąsiednie kraje. Siłą napędową zmian były wydarzenia, jakie miały miejsce w Polsce w latach 90. XX w. Współpraca została dodatkowo pogłębiona i wstąpiła na nowe tory po 1.05.2004 r., kiedy Polska stała się członkiem Unii Europejskiej.

Polityka regionalna i współpraca pomiędzy Polską a Szwecją już w latach 90. XX w. miała istotne znaczenie. Rosła także jej rola w obszarze prowadzonej przez państwo polskie polityki zagranicznej. Zdawano sobie sprawę, że współdziałanie w ramach takich organizacji o charakterze regionalnym, jak Grupa Wyszehradzka czy Rada Państw Morza Bałtyckiego wpłynie w istotny sposób na postrzeganie i pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Aktywny udział państwa polskiego w kontaktach z europejskimi sąsiadami miał przyczynić się do stabilności i ugruntowania jego pozycji. Już w 1990 r. ówczesny minister spraw zagranicznych Krzysztof Skubiszewski w swoim *exposè* zwracał uwagę na konieczność rozwoju nowych regionalnych powiązań Polski. Co ciekawe, współpracę regionalną Polski w latach 90. określano mianem specjalności naszej polityki zagranicznej. Jej celem było wyodrębnienie naszego kraju z dawnych struktur bloku państw komunistycznych i włączenie go do polityki państw zachodnioeuropejskich. Jednocześnie Polska skupiała się na prowadzeniu tzw. polityki północnej, która dotyczyła współpra-

¹⁰ E. Stadtmüller, op. cit., s. 23.

¹¹ Ibidem, s. 23–24.

¹² Cyt. za: E. Stadtmüller, op. cit., s. 24.

cy naszego kraju z państwami skandynawskimi. Władze polskie dbały więc o rozwój kontaktów w rejonie Morza Bałtyckiego. Najważniejszym instrumentem współpracy państw tego regionu była i jest do dziś Rada Państw Morza Bałtyckiego. Polityka północna przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej była dla naszego kraju jedynym sposobem na równoprawny udział w decydowaniu o losach Europy Północnej, ale także w wypracowywaniu strategii wobec Rosji¹³.

Region bałtycki dla Szwecji był i jest najbliższym otoczeniem. To obszar istotny dla tego państwa nie tylko ze względów ekonomicznych, ale również bezpieczeństwa. Już w latach 80. i 90. XX w. stanowił dla Szwecji kluczowe i priorytetowe miejsce w prowadzonej przez nią polityce zagranicznej. W regionie bałtyckim zarówno Polska, jak i Szwecja mają zbieżne obszary zainteresowań. Oba państwa kładą nacisk na rozwój współpracy regionalnej oraz w ramach Unii Europejskiej. Szwecja stara się o włączenie Rosji w politykę europejską i współpracę międzynarodową¹⁴. W Polsce dostrzegła odpowiedniego partnera gospodarczego, ale także politycznego. *Finansowane przez Szwecję inicjatywy, z których Polska korzystała przez wiele lat, to nie tylko programy nakierowane na rozwój współpracy dwustronnej (np. „Polska w centrum uwagi”), ale również programy dotyczące całego regionu bałtyckiego*¹⁵.

Stosunki ekonomiczne, polityczne i społeczne pomiędzy Polską a Szwecją układają się korzystnie dla obu stron. Współpraca w ramach basenu Morza Bałtyckiego dla jednego i drugiego państwa odgrywa istotną rolę w polityce zagranicznej ze względu na ich nadmorskie położenie geograficzne. Wiąże się to również z istnieniem lądowej granicy z Rosją, która zajmuje ważną pozycję w politykach zagranicznych obu państw. W regionie bałtyckim istnieje i aktywnie działa szereg instytucji pozarządowych, izb i stowarzyszeń. Otworzyły one także nowe możliwości współpracy pomiędzy Polską a Szwecją i doprowadziły do obecnego ich współdziałania w ramach Unii Europejskiej. Jednocześnie dały możliwość włączenia do tej kooperacji także Rosji¹⁶.

W regionie Polska i Szwecja posiadają wspólne interesy. Polska w 2004 r. zakończyła przewodniczenie Subregionalnej Współpracy Państw Morza Bałtyckiego,

¹³ *Rozwój Regionu Bałtyckiego*, red. W. Toczyński, Gdańsk 2001, s. 19–36.

¹⁴ M. Chełmniak, *Obwód Kaliningradzki FR w Europie. Rosyjska enklawa w nowym międzynarodowym ładzie politycznym*, Toruń 2009, s. 201–208; zob. R. M. Czarny, *Szwecja w Unii Europejskiej. Studium polityczno-prawne*, Kielce 2002, s. 128–130; Ch. Persson, *Znaczenie i stan inicjatywy Wymiaru Północnego – możliwości dla Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej*, [w:] *Przyszłość Obwodu Kaliningradzkiego*, oprac. M. Burek, Kraków 2003, s. 40.

¹⁵ Cyt. za: M. Mizerska, op. cit., s. 47.

¹⁶ R. M. Czarny, op. cit., s. 107; K. Dośpiał-Borysiak, *Polityka Szwecji i Finlandii w regionie Morza Bałtyckiego*, Łódź – Toruń 2006, s. 43–44; A. Moraczewska, *Region Morza Bałtyckiego*, [w:] H. Dumala, I. Topolski *Regiony w stosunkach międzynarodowych*, Lublin 2009, s. 68; zob. A. Puheloinen, *Russia's Geopolitical Interests in the Baltic Area*, „Finnish Defence Studies” 1999, No. 12.

a kooperacja w ramach tej organizacji przyczyniła się do uzyskania statusu obserwatora w Komitecie Regionów Unii Europejskiej. Oba kraje, widząc, jak wielkie znaczenie dla regionalnej współpracy mają inicjatywy o charakterze lokalnym, podjęły działania zmierzające do zwiększenia finansowania tych projektów z budżetów państwowych. Przeszkodą w rozwoju tego rodzaju współpracy pozostały różnice pod względem autonomii i stopnia samodzielności poszczególnych regionów tych państw. Dopiero wprowadzenie tzw. nowej polityki sąsiedztwa przyczyniło się do skuteczniejszego prowadzenia polityki regionalnej¹⁷.

Nie należy zapominać, że współpraca w regionie Morza Bałtyckiego nie jest zjawiskiem nowym. Już od kilku wieków państwa leżące w tym obszarze współdziałały ze sobą, głównie rozwijając kontakty handlowe, np. w ramach Ligi Hanzeatyckiej. Po II wojnie światowej nastąpiło zamrożenie tych relacji. Współpraca bałtycka na nowo ożywiła się wraz z wybuchem Jesieni Narodów i trwa nieprzerwanie do tej pory¹⁸.

Region bałtycki ma istotne znaczenie gospodarcze. Realizuje on około 10% produkcji przemysłowej świata. Tutaj także 170 z 500 największych światowych korporacji europejskich ma swoje siedziby¹⁹.

Kolejne lata przyniosą dalszy wzrost znaczenia regionu, zwłaszcza że coraz większy wpływ na kraje nadbałtyckie wywiera europejski proces integracyjny. Szczególnego znaczenia stosunki między regionem Bałtyku a Unią Europejską nabrały w chwili integracji Szwecji i Finlandii z tą organizacją. Obserwuje się w tym obszarze oddziaływanie idące również w odwrotnym kierunku: więzi ukształtowane między państwami regionu wywierają wpływ na proces integracji europejskiej. O rosnącym znaczeniu regionu świadczy fakt zwiększającego się zainteresowania udziałem w pracach Rady Państw Morza Bałtyckiego krajów, które nie są jej członkami.

Współpraca regionalna

W 1998 r. powstał euroregion Bałtyk. Do tej pory pozostaje on największą organizacją tego typu w Europie (pod względem liczby tworzących go państw członkowskich, ale także obszaru i zamieszkującej go liczby ludności). Obejmuje on: województwo pomorskie i warmińsko-mazurskie – na terenie Polski, Obwód Kali-

¹⁷ *Commission Staff Working Document Accompanying the Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. Implementation of the European Neighbourhood Policy in 2008 – Sectoral Progress Report*, SEC 2009 522/2, 23 April 2009, s. 3–10.

¹⁸ D. Rossa-Kilian, *Wielostronna współpraca w regionie Morza Bałtyckiego na przełomie XX i XXI wieku*, Toruń 2009, s. 193–226.

¹⁹ M. Mizerska, op. cit., s. 48.

ningradzki w Federacji Rosyjskiej, Kłajpedę i okręg kłajpedzki – na Litwie, Kurlandzki Okręg Planistyczny – na Łotwie, województwa Blekinge, Kalmar, Kronoberg – w Szwecji, wyspę Bornholm – na terenie Danii. Euroregion ma charakter samorządowo-rządowy; z tego też względu w przedsięwzięciach organizowanych przez jego uczestników udział biorą przedstawiciele władz samorządowych i państwowych. Praca państw członkowskich oraz bieżąca działalność jest nadzorowana przez narodowe sekretariaty, które mają swoje lokalizacje w: Bałtiju (Rosja), Kłajpedzie (Litwa), Rydze (Łotwa), Ronne (Dania), a także rotacyjnie w Karlskronie, Kalmarze, Växjö (Szwecja). Od 1.08.2004 r. działa Stały Międzynarodowy Sekretariat Euroregionu powołany na mocy decyzji Rady Euroregionu. Wśród zadań oraz działań podejmowanych przez państwa zrzeszone w ramach euroregionu Bałtyk znajdują się programy pomocowe w ramach Phare Credo i Phare CBC. Ponadto członkowie biorą udział w programie INTERREG Seagull DevERB, którego beneficjentem jest Szwecja. Jego celem jest stworzenie wieloletniego programu oraz strategii rozwoju dla euroregionu Bałtyk. Wśród dziedzin, które uzyskują wsparcie w ramach Funduszu Phare znajdują się: wymiana kulturalna; rozwój lokalnej demokracji; transgraniczne studia oraz rozwojowe koncepcje; rozwój gospodarczy; turystyka²⁰.

Od 2007 r. przez kolejnych sześć lat w ramach europejskiej współpracy terytorialnej realizowany był „Program współpracy transgranicznej Południowy Bałtyk”. Jego celem miała być dbałość o równomierny i zrównoważony rozwój obszaru południowego Bałtyku oraz jego wzmocnienie. Jednocześnie ważne stały się również kwestie, które zwiększają intensywność integracji nie tylko instytucji, ale także ludzi. Zasięg terytorialny programu był stosunkowo duży. Obejmował terytoria pięciu państw członkowskich Unii Europejskiej – Polski, Szwecji, Danii, Litwy oraz Niemiec. Naczelnym celem programu było wzmocnienie współpracy o charakterze kulturalnym, instytucjonalnym, gospodarczym oraz turystycznym między realizującymi je państwami. W ramach tego programu m.in. polskie województwa podejmowały działania zmierzające do osiągnięcia wymienionych wyżej założeń we współdziałaniu z regionami szwedzkimi.

Polskie województwa współpracują z następującymi regionami w Szwecji:

- Dolny Śląsk z Västmanland;
- kujawsko-pomorskie z Sörmland, Värmland oraz Östergötland;
- lubelskie z Dalarna;
- łódzkie z Örebro;
- małopolskie z Uppsala;
- mazowieckie ze Sztokholmem;

²⁰ P. Solarz, *Współpraca transgraniczna jako czynnik procesu integracji europejskiej*, Warszawa 2009, s. 176–178; zob. <http://www.msz.gov.pl/files/Informator%20ekonomiczny%20-%20pdf/Szwecja/Szwecja%2004.pdf>, s. 3 (dostęp: 15.01.2005).

- podlaskie z Wermland;
- świętokrzyskie z Gälleborg;
- warmińsko-mazurskie z Holland;
- wielkopolskie z Västernorrland oraz Västerbotten;
- zachodniopomorskie ze Skanią.

Spośród powyższych najbardziej ożywioną współpracę prowadzi województwo kujawsko-pomorskie z Sörmland, Värmland oraz Östergötland. Ten region Polski utrzymuje kontakty z najliczniejszą grupą szwedzkich regionów²¹.

Regionalna współpraca jest także polem do działań samorządów gospodarczych Szwecji i Polski. Polega ona na tworzeniu oraz realizacji doraźnych projektów o charakterze gospodarczym, ale także na wizytach przedstawicieli regionalnych przedsiębiorstw czy zakładów przemysłowych. Przykładem takich działań była wizyta – w pierwszym kwartale 2008 r. – przedstawicieli małych zakładów energetycznych z terenów Polski Północno-Wschodniej w Szwecji. Tego typu współpraca będzie także realizowana w ramach Szwedzko-Polskiej Platformy Energii Zrównoważonej²².

Międzynarodowy kryzys ekonomiczny oraz jego wpływ na polsko-szwedzkie stosunki gospodarcze

Szwecja należy do krajów bardzo aktywnie działających na arenie międzynarodowej, nie tylko pod względem politycznym, ale także gospodarczym. Wśród najważniejszych dla niej kontaktów ekonomicznych są stosunki z krajami nordyckimi, z którymi wiąże ją także członkostwo w Nordyckim Banku Inwestycyjnym i Nordyckim Funduszu Rozwojowym. W 2008 r. przejęła funkcję przewodniczącego Nordyckiej Rady Ministerialnej.

Jednocześnie Szwecja nie zaniedbuje działań w ramach Rady Państw Morza Bałtyckiego oraz Komisji Helsińskiej. Jej celem jest nie tylko współpraca z Polską, ale także z innymi krajami Europy Wschodniej. Ta współpraca gospodarcza realizowana jest również na forum międzynarodowych organizacji gospodarczych, np. WTO czy OECD²³.

Międzynarodowy kryzys gospodarczy dotknął nie tylko państwa Ameryki Północnej, ale także ich partnerów handlowych z kontynentu europejskiego. Gospo-

²¹ <http://www.msz.gov.pl/files/Informator%20ekonomiczny%20-%20pdf/Szwecja/Szwecja%2004.pdf>, s. 4 (dostęp: 15.01.2005).

²² Ibidem.

²³ Szwecja wraz z Polską w ramach OECD będzie pełnić rolę współprzewodniczących projektu „Eurazja”, zob. <http://www.msz.gov.pl/files/Informator%20ekonomiczny%20-%20pdf/Szwecja/Szwecja%2003.pdf>, s. 4–5 (dostęp: 15.01.2005).

darka Europy Środkowo-Wschodniej oraz państw Morza Bałtyckiego została przez kryzys wyraźnie nadwyrężona. Polska, na tle innych krajów europejskich, radziła sobie bardzo dobrze. Na szwedzką gospodarkę, już od dłuższego czasu powiązaną z systemem gospodarczym Unii Europejskiej, kryzys wpłynął negatywnie. W kwietniu 2009 r. światowa gospodarka znajdowała się nadal w fazie spadkowej. Ta sytuacja niekorzystnie wpływała na rozwój gospodarczy Szwecji.

W połowie 2008 r. Szwedzki Instytut Badań nad Gospodarką (NIER) przedstawił prognozę dotyczącą wzrostu ekonomicznego na latach 2008–2009. Przewidywano wówczas, że wzrost gospodarczy kraju wyniesie 1,5%. Jednocześnie zakładano, że w 2010 r. obserwować się będzie powolny wzrost gospodarczy i spadek bezrobocia, które szacowano na około 7%²⁴. Na skutek gospodarczego kryzysu na świecie te stosunkowo optymistyczne przypuszczenia nie sprawdziły się.

Kryzys ekonomiczny najbardziej dotknął te gałęzie przemysłu, które zajmowały się głównie produkcją na eksport. Ta sytuacja spowodowała, że jednocześnie obniżeniu uległ eksport towarów o prawie 15% w porównaniu do roku 2008.

Łagodzenie skutków kryzysu finansowego przez szwedzki bank centralny związane było z działaniami wspomagającymi płynność systemu bankowego. W kwietniu 2009 r. obniżył on stopę referencyjną do 0,25%. Na tym poziomie pozostawała ona aż do 2010 r. Omawiany kryzys ekonomiczny zastał państwo szwedzkie w znacznie lepszej kondycji niż ten z lat 90. XX w. Dzięki temu podjęło bardziej ekspansywną politykę monetarną i fiskalną, aby skutecznie móc przeciwdziałać spadkowi gospodarczemu. Rząd szwedzki podjął decyzję w sprawie dodatkowych niesfinansowanych cięć podatkowych oraz podniesienia podatków. Takie działania przyniosły w 2009 r. zysk wysokości ok. 8 mld koron szwedzkich, a w 2010 r. blisko 50 mld. Przyczyniły się one nie tylko do zasilenia budżetu państwa, ale także do wzrostu PKB.

Słabsza koniunktura światowa spowodowała pogorszenie wyników szwedzkiego eksportu. W 2010 r. odnotował on spadek na poziomie 10,5%. Ponowne zwiększenie nastąpiło w 2011 r. (wyniosło 2,7%)²⁵. Od 2004 r. gospodarka Szwecji odnotowała silny wzrost, szczególnie w sektorze inwestycji. Kryzys ekonomiczny spowodował jego zahamowanie. Co było przyczyną tego stanu rzeczy? Przede wszystkim wysokie stopy procentowe, które uniemożliwiały zaciąganie kredytów, a także brak wolnych mocy przerobowych przedsiębiorstw. Większość z nich, ratując się w dobie kryzysu, odkładała planowane inwestycje na korzystniejszy czas. Pogorszeniu uległa sytuacja w sektorze budownictwa. Podobnie jak w Polsce, także i w Szwecji, zauważalny był zmniejszony popyt na mieszkania. Większość z nich nie została sprzedana. To jednak przyczyniło się do wolniejszego zwiększenia ich cen. Prze-

²⁴ <http://www.msz.gov.pl/files/Informator%20ekonomiczny%20-%20pdf/Szwecja/Szwecja%2003.pdf>, s. 1 (dostęp: 15.01.2005).

²⁵ Ibidem.

znaczenie środków finansowych na powiększenie lub odtworzenie zasobów majątkowych państwa spowodowało jednak utrzymanie ogólnego wzrostu poziomu inwestycji²⁶.

Gospodarka Szwecji jest mocno uzależniona od międzynarodowego handlu, eksportu. Rynek szwedzki ma charakter otwarty, o czym może świadczyć to, że wartość eksportu i importu przewyższa PKB. Dane na 2008 r. wskazywały, że wartość globalna szwedzkiego eksportu wyniosła 1194,256 mld koron szwedzkich, a importu 1087,330 mld. W tym samym roku wartość eksportu i importu szwedzkiego do krajów Unii Europejskiej w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła o 3%²⁷. Głównymi krajami odbierającymi towary szwedzkie są: Niemcy, Norwegia, Dania, Wielka Brytania, Stany Zjednoczone oraz Finlandia. Szwecja importuje natomiast głównie z Niemiec, Danii, Norwegii, Niderlandów, Wielkiej Brytanii, a także Finlandii. Handlowymi partnerami Szwecji są zatem głównie kraje z nią sąsiadujące. Wśród towarów eksportowych dominują maszyny, urządzenia oraz środki transportu. Import natomiast dotyczy głównie maszyn, tekstyliów, żywności, paliw mineralnych, prądu elektrycznego, chemikaliów itp.

Zakończenie

Na terenie Szwecji wśród największych inwestorów znalazły się następujące państwa: Wielka Brytania, Stany Zjednoczone, Niderlandy, Finlandia, Norwegia i Niemcy. W 2008 r. jej inwestycje za granicą przyniosły zysk w wysokości 2,494 mld koron szwedzkich. Wśród odbiorców zagranicznych inwestycji Szwecji znalazła się także Polska. W 2008 r. wyniosły one 24,684 mld koron szwedzkich. Taki wynik uplasował państwo polskie na 16. miejscu wśród państw partnerów inwestycyjnych Szwecji. Ponadto 2008 r. przyniósł pierwszy od trzech lat dodatni wynik szwedzkich FDI (*foreign direct investment*) w Polsce. Wynik ten był nieznacznie niższy niż najlepszy z zanotowanych dotychczas, który uzyskano 2000 r. Wyniósł wówczas 7,4 mld koron szwedzkich (w 2008 r. – 5,9 mld)²⁸.

Bibliografia

- Baczwarow M., Suliborski A., *Kompendium wiedzy o geografii politycznej i geopolityce. Terminologia*, Warszawa – Łódź 2002.
Barbar J., *Geografia polityczna ogólna*, Warszawa 1987.

²⁶ Ibidem, s. 2.

²⁷ Ibidem.

²⁸ Ibidem, s. 3.

- Chełmniak M., *Obwód Kaliningradzki FR w Europie. Rosyjska enklawa w nowym międzynarodowym ładzie politycznym*, Toruń 2009.
- Chodubski A., *O renesansie lokalizmu*, „Zeszyty Chojnickie” 1997, nr 1.
- Chodubski A., *Regionalizm jako wartość kształtującego się ładu globalnego*, [w:] *Regiony Europy. Uwarunkowania, wyzwania i perspektywy rozwoju*, red. A. Stępień-Kuczyńska, K. Dośpiał-Borysiak, R. Łoś, Toruń 2009.
- Chodubski A., *Założenia metodologiczne badania zjawisk i procesów globalnych*, [w:] *Politologia w Polsce. Stan badań i perspektywy rozwojowe*, red. T. Łoś-Nowak, Toruń–Wrocław 1998.
- Commission Staff Working Document Accompanying the Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. Implementation of the European Neighbourhood Policy in 2008 – Sectoral Progress Report*, SEC 2009 522/2, 23 April 2009.
- Czarny R. M., *Szwecja w Unii Europejskiej. Studium polityczno-prawne*, Kielce 2002.
- Dośpiał-Borysiak K., *Polityka Szwecji i Finlandii w regionie Morza Bałtyckiego*, Łódź – Toruń 2006.
- Mizerska M., *Relacje polsko-szwedzkie w warunkach integracji europejskiej*, Warszawa 2008.
- Moraczewska A., *Region Morza Bałtyckiego*, [w:] H. Dumala, I. Topolski, *Regiony w stosunkach międzynarodowych*, Lublin 2009.
- Persson Ch., *Znaczenie i stan inicjatywy Wymiaru Północnego – możliwości dla Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej*, [w:] *Przyszłość Obwodu Kaliningradzkiego*, oprac. M. Burek, Kraków 2003.
- Puheloinen A., *Russia's Geopolitical Interests in the Baltic Area*, „Finnish Defence Studies” 1999, No. 12.
- Rossa-Kilian D., *Wielostronna współpraca w regionie Morza Bałtyckiego na przełomie XX i XXI wieku*, Toruń 2009.
- Rozwój Regionu Bałtyckiego*, red. W. Toczyński, Gdańsk 2001.
- Słownik języka polskiego*, t. 3, red. M. Szymczak, Warszawa 1983.
- Słownik łacińsko-polski*, t. 4, K. Kumaniecki, Warszawa 1974.
- Stadtmüller E., *Regionalizm i regionalizacja w jako przedmiot badań naukowych w stosunkach międzynarodowych*, [w:] *Regionalizacja w stosunkach międzynarodowych. Aspekty polityczno-gospodarcze*, red. K. Jędrzejczyk-Kuliniak, L. Kwieciński, B. Michalski, E. Stadtmüller, Toruń 2008.

Netografia

<http://www.msz.gov.pl/files/Informator%20ekonomiczny%20-%20pdf/Szwecja/Szwecja%2003.pdf> (dostęp: 15.01.2005).

Summary

Regional cooperation between Poland and Sweden

Poland and Sweden have common interests in frames of the Baltic region. Co-operation in the subregion framework of the Cooperation of the Baltic Sea contributed to get the observer status at the Committee of the Regions of the European Union. Both Poland and Sweden, seeing as the great importance for the regional co-operation they have initiatives about local character, activity aimed at increasing financing these projects from national budgets took. For the development of the that kind of cooperation they remained the obstacle differences in the autonomy and the degree of the self-reliance of individual regions of the countries. Only an introduction of the so-called new neighbourhood policy, contributed for more effective leading the regional policy.